

TÜRKİYE'DE MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM TARİHİ (1886-1986)

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILINÇ

2. Baskı

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILINÇ

TÜRKİYE'DE MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM TARİHİ (1886-1986)

ISBN 978-605-318-468-3

DOI 10.14527/9786053184683

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Mayıs 2016, Ankara

2. Baskı: Aralık 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür

Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler - Ankara

Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 36306

Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Mustafa KILINÇ

Eğitim

Doktora, 2013, Ankara Üniversitesi, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans, 2007, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı

Lisans, 2003, Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı

Lise, 1998, Kahramanmaraş, Anadolu Öğretmen Lisesi

İş

(2005–2010) Milli Eğitim Bakanlığı'nda Öğretmenlik ve İdarecilik

(2010-2014) Milli Eğitim Bakanlığı'nda Sosyal Bilgiler Öğretmeni

2014- Yrd. Doç. Dr. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri ve Yılı: Kahramanmaraş, 1979 Yabancı Dil: İngilizce

ÖN SÖZ

Eğitim bir milletin geleceğine yön veren önemli bir unsurdur. Bir toplumu var eden eğitimidir. Eğitim bir bütündür. Biz bu bütünün mesleki teknik eğitim kısmını incelemeyi amaç edindik.

Bu çalışma, yazarın doktora tezinden üretilmiştir. Bu çalışmanın amacını kısaca şu şekilde ifade edebiliriz. Türkiye’de mesleki teknik eğitimin tarihi gelişim seyrini, 2. Meşrutiyeti (1908)başılangıç noktası seçip, mesleki teknik eğitim için düzenleme getirilen 1986 yılı 3308 sayılı mesleki eğitim kanununa kadar geçen zaman diliminde, Türkiye’deki mesleki teknik eğitimin gelişim aşamalarını ortaya çıkarmaktır.

Çalışmama katkıda bulunan başta hocam, Prof. Dr. İzzet ÖZTOPRAK olmak üzere eşim Hatice’ye ve kızım İkbale oğlum Efe’ye kendilerine ayırmam gereken zamanı bu çalışmaya ayırmamda destek ve sabırları için sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca arkadaşım Hasan Hüseyin Görene de kitabın yazım aşamasında desteklerinden dolayı çok teşekkür ederim.

Amasya 2020

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILINÇ

ÖZET

Türkiye'de Mesleki Teknik Eğitim, Anadolu'nun Türkleşmeye başladığı dönemden itibaren, yaygın mesleki teknik eğitim olarak, Ahilik, Gedik ve Loncalarla Anadolu'da yayılmaya başlamıştır. Bu dönemde Mesleki Teknik Eğitim, Usta-Çıracak geleneğinde yaşanmıştır. O dönemdeki koşullarda Anadolu'daki Mesleki Teknik Eğitim kurumları, toplum ihtiyacını en iyi şekilde karşılamaktaydı. Fakat Osmanlı Devleti'nin Duraklama Dönemine girdiği 1700 yılların başında Mesleki Teknik Eğitim teşkilatı kendini yenileyemedi ve mesleki teknik eğitim sistemi de bozulmalar başladı.

Osmanlı Devleti 18. yy da Batı Devletleri karşısında, askeri ve ekonomik alanda geri kalmıştır. Devlet bu olumsuzluğu gidermek için ilk iş olarak askerlik ile ilgili Batı tekniğini almaya çalışmıştır. Devlet, askeri alanda okullar açarak Batılı devletlerin eğitim programları uygulanmaya koymuştur. Askeri alanda atılan yenilik hareketleri zamanla sivil alanda da kendini göstermiş, ziraat okulları, sanayi okulları gibi okullar memleketin her köşesinde açılmaya başlanmıştır. Bu dönemde, askerlik alanı dışındaki mesleki teknik eğitim- öğretimde büyük gelişmelerin sağlanması, Tanzimat Döneminde olmuş diyebiliriz.

Tanzimat Dönemindeki mesleki teknik eğitim alanındaki gelişmeler, II. Meşrutiyet döneminde de olumlu yönde devam etmiştir. II. Meşrutiyet döneminde mesleki teknik eğitim alanında, sanayi okulları ve ziraat okulları daha etkili olmuştur. Bu okullar, açıldıkları bölgelerin gelişmesinde büyük katkılar sağlamıştır.

Türkiye'de Cumhuriyet dönemi Mesleki Teknik Eğitim alanındaki gelişmelere baktığımızda; Cumhuriyet öncesi mesleki teknik eğitim sahasında olumlu gelişmeler olsa da, mesleki teknik eğitim alanında çok büyük eksiklikler vardı. Bu eksiklikler özellikle Kurtuluş Savaşı yıllarında daha da açığa çıkmıştır. Mesleki teknik eğitim alanındaki eksiklikleri gören Atatürk, mesleki teknik eğitimle bizzat ilgilenmiştir. Türkiye'nin mesleki teknik eğitimini şekillendirmek için Türkiye'ye Mesleki Teknik Eğitim alanında yabancı uzmanlar getirtirmiş, yurt dışına bu alanda uzmanlaşmak için öğrenciler gönderilmiştir.

Türkiye'de Atatürk'le başlayan mesleki teknik eğitim alanındaki çalışmalar, ilerleyen yıllarda, daha düzenli ve verimli hale getirmeye çalışılmıştır.

İÇİNDEKİLER

Özgeçmiş	iii
Ön Söz.....	iv
Özet	v
İçindekiler.....	vii
Giriş.....	1

1. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE II. MEŞRUTİYET ÖNCESİ MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM

1. TÜRKİYE'DE II. MEŞRUTİYET ÖNCESİ MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM ...7	
1.1. Ahilik	10
1.1.1. Ahilerde Eğitim ve Törenler	11
1.1.1.1. İş Dışında Eğitim	12
1.1.1.2. İş Başında Eğitim:	12
1.1.2. Ahilikte ehliyet dereceleri	12
1.1.2.1. Yamaklık.....	12
1.1.2.2. Çıraklık	12
1.1.2.3. Kalfalık	13
1.1.2.4. Ustalık (Üstatlık).....	13
1.1.3. Ahilikte Örnek Çırak Çıkarma Töreni.....	13
1.1.4. Ahi Birliklerinin Çözülmesi.....	14
1.1.5. Ahi Teşkilatının Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Fonksiyonu.....	14
1.2. Gedik.....	15
1.3. Loncalar ve Enderun Mektebi	16
1.3.1. Enderun Mektebi	16
1.3.2. Loncalar.....	18
1.3.3. Lonca Teşkilatının Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Fonksiyonu	20
1.4. II. Meşrutiyete Kadar Açılan Mesleki Teknik Eğitim Kurumları.....	21
1.4.1. II. Meşrutiyete Kadar Askeri Alanda Açılan Mesleki Teknik Eğitim Kurumları.....	21

1.4.1.1. Humbarahene-i Mühendishane (1734)	21
1.4.1.2. Mühendishane-i Bahri-i Hümayun (1773)	22
1.4.1.3. Mühendishane-i Berr-i Hümayun (Kara Ordusu Mühendis Okulu) 1795	24
1.4.1.4. Tiphane-i Amire ve Cerrahhane-i Mamure (1827)	27
1.4.1.5. Mekteb-i Fünun-i Harbiye (1834)	29
1.4.1.6. Muzika-ı Hümayun Mektebi (1834).....	31
1.4.1.7. Gülhane Askeri Tatbikat Mektebi (1898)	32
1.4.2. II. Meşrutiyete Kadar Mesleki Teknik Eğitim Alanında Açılan Kız ve Erkek Teknik Eğitim –Öğretim Okulları	33
1.4.2.1. II. Meşrutiyete Kadar Mesleki Teknik Eğitim Alanında Açılan Kız Teknik Eğitim –Öğretim Okulları	33
1.4.2.1.1. Kız Islahhanesi (1864)	33
1.4.2.1.2. Kız Sanayi Mektebi (1869)	34
1.4.2.2. II. Meşrutiyete Kadar Mesleki Teknik Eğitim Alanında Açılan Erkek Teknik Eğitim–Öğretim Okulları	37
1.4.2.2.1. Islahhaneler.....	37
1.4.2.2.2. Telgraf Mektebi (1860)	41
1.4.2.2.3. Sanayi Mektebi (1868)	44
1.4.2.3. II. Meşrutiyete Kadar Mesleki Teknik Eğitim Alanında Açılan Ziraat ve Orman Okulları	49
1.4.2.3.1. Ziraat Mektebi (1847).....	49
1.4.2.3.2. Orman Mektebi (1870)ve Maadin Mektebi (1874)	52
1.4.2.3.3. Bağ ve Aşı Ameliyat Mektebi (1887)	55
1.4.2.3.4. Ameli Ziraat Mektebi (1887)	55
1.4.2.3.5. Mülkiye Baytar Mektebi (1889).....	56
1.4.2.3.6. Aşı Memurları Mektebi (1892).....	58
1.4.2.3.7. Çoban Mektebi (1898).....	58
1.4.2.4. II. Meşrutiyete Kadar Mesleki Teknik Eğitim Alanında Sivil Alanda Açılan Mühendis ve Mimar Okulları.....	59
1.4.2.4.1. Darül Fünuni Sultanı (1874).....	59
1.4.2.4.2. Fenni Resim Ve Mimari Mektebi (1876).....	60

1.4.2.4.3. Sanayi-i Nefise (Güzel Sanatlar) Mektebi (1882)	61
1.4.2.4.4. Hendese-i Mülkiye Mektebi (1884)	62
1.4.2.5. II. Meşrutiyete Kadar Mesleki Teknik Eğitim Alanında Açılan Öğretmen Okulları.....	64
1.4.2.5.1. Darül Muallimin (1847)	64
1.4.2.5.2. Darül Muallimat (Kız Öğretmen Okulu) 1870	66
1.4.2.5.3. Menşe-i Muallimin (1875)	68
1.4.2.6. II. Meşrutiyete Kadar Mesleki Teknik Eğitim Alanında Açılan Memur Okulları	68
1.4.2.6.1. Darül Fünuni Osmani (1845)	68
1.4.2.6.2. Mekteb-i Mülkiye (1859).....	69
1.4.2.6.3. Lisan Mektebi (1864-1883)	70
1.4.2.6.4. Kaptan ve Çarkçı Mektebi (1870).....	71
1.4.2.6.5. Mekteb-i Fünun-u Maliye (1878).....	72
1.4.2.6.6. Polis Dershanesi (1889)	72
1.4.2.6.7. Gümrük Memurları Mektebi (1892).....	72
1.4.2.7. II. Meşrutiyete Kadar Mesleki Teknik Eğitim Alanında Sağlık Alanında Açılan Okullar	72
1.4.2.7.1. Ebe Mektebi (1842)	72
1.4.2.7.2. Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye (1866)	73
1.4.2.7.3. Eczacı Mektebi (1879).....	74
1.4.2.8. II. Meşrutiyete Kadar Mesleki Teknik Eğitim Alanında Açılan Hukuk ve Ticaret Mektepleri	75
1.4.2.8.1. Hukuk Mektebi (1878).....	75
1.4.2.8.2. Ticaret Mektebi (1883)	75
1.4.2.9. II. Meşrutiyete Kadar Mesleki Teknik Eğitim Alanında Açılan Diğer Okullar	76
1.4.2.9.1. Müze Mektebi 1291 (1874).....	76
1.4.2.9.2. Dilsiz ve Körlük Mektebi (1889)	76
1.4.2.9.3. Darülhayr-ı Ali (1903).....	76

2. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM

2.1. II. Meşrutiyet Dönemi Orta Öğretim Meslek Okulları.....	80
2.1.1. Sanayi Okulları.....	80
2.1.1.1. Erkek Sanayi Okulları.....	80
2.1.1.1.1. Dersaadet Sanayi Mektebi (Mektebi Sanayi Osmani)	80
2.1.1.1.2. Taşra Okulları	88
2.1.1.1.2.1. Ankara Bölge Sanat okulları.....	89
2.1.1.1.2.2. Bursa Bölge Sanat Okulu	92
2.1.1.1.2.3. Diyarbakır Bölge Sanat Okulu	94
2.1.1.1.2.4. Edirne Bölge Sanat Okulu	95
2.1.1.1.2.5. İzmir Bölge Sanat Okulu.....	95
2.1.1.1.2.6. Kastamonu Bölge Sanat Okulu	96
2.1.1.1.2.7. Konya Bölge Sanat Okulu:	100
2.1.1.1.2.8. Sivas Bölge Sanat Okulu.....	101
2.1.1.2. Kız Sanayi Mektepleri:	102
2.1.1.2.1. Üsküdar Kız Sanayi Mektebi:	102
2.1.1.2.2. İstanbul Kız Sanayi Mektepleri:	104
2.1.1.2.3. İnas Sultanileri.....	106
2.1.1.2.4. Özel Sanayi Okulları	108
2.1.2. Ziraat Okulları.....	108
2.1.2.1. Amele Mektepleri.....	109
2.1.2.2. Çiftlik Mektepleri.....	110
2.1.2.3. Ziraat-ı Ameliyat Mektepleri.....	110
2.1.3. Özel-Tarımsal Okul ve Kuruluşlar.....	111
2.1.3.1. Bağcılık, Bahçivanlık ve İpekçilik Ameliyat Mektebi.....	111
2.1.3.2. Darülharirler	112
2.1.3.3. Sütçülük Okulu	112
2.1.4. Ormancılık Okulları.....	112
2.1.4.1. Orman Ameliyat Mektepleri	113
2.1.4.2. Orman Jandarma Mektebi.....	113

2.1.5. Polis Okulları.....	114
2.1.5.1. İstanbul Polis Okulu	114
2.1.5.2. Diğer Polis Okulları.....	116
2.1.6. Müzik Okulları.....	117
2.1.6.1. Daru't-Talim-i Musiki	117
2.1.6.2. Musiki Mektebi	117
2.1.6.3. Darü'l-Musiki-i Osmani.....	117
2.1.6.4. Darülelhan (Konservatuar)	118
2.1.6.5. Mızıkâ Mektebi	120
2.1.7. Adliye Okulları.....	121
2.1.7.1. Adliye Mektebi	121
2.1.7.2. Adliye Tatbikat Mektebi	122
2.1.8. Yetimler İçin Açılan Okullar	122
2.1.8.1. Darülhayr-ı Ali.....	122
2.1.8.2. Darüleytam	123
2.1.8.3. Darüleytam-ı Osmani	125
2.1.9. Ana Okulları.....	126
2.1.9.1. Osmanlı Ana Mektebi	126
2.1.9.2. Ana Mektebi ve Ana Öğretmen Okulu	126
2.1.10. II. Meşrutiyet Öncesi Diğer Ortaöğretim Meslek Okulları.....	128
2.1.10.1. Tatbikat-ı Baytariye Mektebi	128
2.1.10.2. Şimendifercilik Mektebi.....	130
2.1.10.3. Darülbedayi Osmani	131
2.1.10.4. Daire-i Harbiye Mektebi	132
2.1.10.5. Mektebi Evkaf.....	133
2.1.10.6. Belediye Memurları Okulu (Belediye Çavuşan Mektebi).....	135
2.1.10.7. Aşçı ve Garson Mektebi	135
2.1.10.8. Rüsumat (Gümrük) Memurları Okulu	136
2.1.10.9. Çıracık Mektepleri.....	136
2.2. II. Meşrutiyet Dönemi Mesleki Yüksek Okulları	137
2.2.1. Mühendislik Okulları	137
2.2.1.1. Kondüktör Mektebi	137

2.2.1.2. Mühendis Mektebi Alisi.....	138
2.2.2. Memurlukla İlgili Okullar.....	141
2.2.2.1. Kadastro Mektebi Alisi.....	141
2.2.3. Ormanla İlgili Okullar	143
2.2.3.1. Orman Mektebi Alisi.....	143
2.2.4. Sanatla İlgili Okullar.....	145
2.2.4.1. Kız Darülfünunu (İnas Darülfünunu)	145
2.2.4.2. İnas Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi	146
2.2.5. Ulaşım ve Haberleşme ile İlgili Okullar.....	149
2.2.5.1. Tevsi-i Ticareti Bahriye Milli Kapitan ve Çarkçı Mektebi Alisi	149
2.2.5.2. Posta ve Telgraf Mektebi Alisi	150
2.2.6. Ziraatla İlgili Okullar.....	153
2.2.6.1. Bölge Yüksek Ziraat Okulları	153
2.2.6.1.1. Mıntika Ziraat Mekatib-i Aliyesi	153
2.2.6.2. Halkalı Ziraat Mektebi Alisi	155
2.2.7. Hayvancılıkla İlgili Okullar	156
2.2.7.1. Mülkiye Baytar Mektebi Alisi.....	156
2.2.8. Sağlıkla İlgili Okullar.....	158
2.2.8.1. Eczacılık Mektebi Alisi.....	158
2.2.8.2. Dişçilik Mektebi Alisi	159
2.2.8.3. Tabip Muavinliği Okulu.....	160
2.2.9. Ticaret ve Maliye İle İlgili Okullar.....	162
2.2.9.1. Ticaret Mektebi Alisi	162
2.2.9.2. Maliye Mektebi Alisi.....	164

3. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE CUMHURİYET DÖNEMİ MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM

3.1. Türkiye'de Atatürk Dönemi Mesleki ve Teknik Eğitim (1923–1938)	167
3.1.1. Atatürk ve Mesleki Eğitim	169
3.1.2. Mesleki Teknik Öğretim İçin Getirilen Yabancı Uzmanlar.....	173
3.1.2.1. John Dewey:	173
3.1.2.2. Prof. Dr. Alfred Kühne;	175
3.1.2.3. Prof. Dr. Ömer Buyse:	176
3.1.2.4. Prof. Dr. Mimar Ernest Egli:	180
3.1.2.5. Diğer Uzmanlar:	180
3.1.3. Bakanlık Merkez Teşkilatında Mesleki ve Teknik Öğretim Dairesinin Kurulması	181
3.1.4. Mesleki Tedrisatın Teşkilatlandırılması Bakımından Neşredilen Ka- nunlar:	183
3.1.5. Cumhuriyetin ilk Yıllarında Mevcut Orta Öğretim Örgün Meslek Okulları.....	183
3.1.5.1. Erkek Sanat Okulları	184
3.1.5.1.1. Diyarbakır Sanayi Mektebi	185
3.1.5.1.2. Konya Sanayi Mektebi	185
3.1.5.1.3. Aydın Sanayi Mektebi.....	187
3.1.5.1.4. Bolu Sanayi Mektebi	187
3.1.5.2. Ticaret Öğretimi Veren Okullar:	187
3.1.5.3 Kız Sanat Okulları:	188
3.1.6. Orta Öğretim Meslek okulları Öğretim Programlarının Düzenlenmesi	189
3.1.7. Cumhuriyetin ilk Yıllarında Yüksek Dereceli Mesleki ve Teknik Okullar	191
3.1.7.1. İstanbul (Yıldız) Teknik Okulu	191
3.1.7.2. Zonguldak Maden Teknik Okulu.....	194
3.1.7.3. İstanbul Yüksek Mühendis Okulu.....	195
3.1.7.4. Yüksek Ticaret Okulları	196
3.1.7.5. İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu.....	197
3.1.7.6. Ankara Erkek Teknik Öğretim Okulu:	198
3.1.7.7. Ankara Kız Teknik Öğretmen Okulu	200

3.1.8. Cumhuriyetin ilk Yıllarında Diğer Meslek Okulları	204
3.1.9. Cumhuriyetin ilk Yıllarında Yaygın Mesleki Teknik Eğitim	205
3.1.10. Meslek Okullarının Milli Eğitim Bakanlığına Devredilmesi	208
3.1.11. Meslek Okulları için Avrupa’ya Öğrenci Gönderilmesi	209
3.2. Türkiye’de Mesleki Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünün Kurulması ve 1941 Yılına Kadar Mesleki Teknik Eğitimde Yapılan Çalışmalar	212
3.3. 1941-Meslesi Teknik Öğretim Müsteşarlığının Kurulması ve Yapılan Çalışmalar.....	214
3.4. Türkiye’de 1941-1975 Yılları Arası Mesleki Teknik Eğitim	216
3.4.1. Türkiye’de 1941-1975 Yılları Arası Mesleki Teknik Öğretim Örgün Eğitimi Kurumları	216
3.4.1.1. Erkek Teknik Öğretim Okulları.....	216
3.4.1.1.1. İlkokul Mezunu Kabul Edenler	217
3.4.1.1.1.1. Erkek Orta Sanat Okulları	217
3.4.1.1.1.2. Erkek Sanat Enstitüler	218
3.4.1.1.1.3. Orta Yapı ve Okulları ve Yapı Enstitüleri.....	219
3.4.1.1.1.4. Kimya Sanat Enstitüsü	220
3.4.1.1.1.5. Pratik Sanat Okulları.....	220
3.4.1.1.1.6. Muhtelif Gayeli Orta Okullar	221
3.4.1.1.2. Üç Yıllık Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları ile Ortaokul ve Muhtelif Gayeli Ortaokul Mezunu Kabul Eden Okullar	222
3.4.1.1.2.1. Erkek Sanat Enstitüsü.....	222
3.4.1.1.2.2. Matbaacılık Okulu	223
3.4.1.1.2.3. Motor Sanat Enstitüsü.....	224
3.4.1.1.3. Erkek Sanat, Yapı ve Motor Sanat Enstitüsü Mezunları Ka- bul Eden Okullar	225
3.4.1.1.3.1. Yol Makineleri Tamirciliği ve Operatörlüğü Sınıfı ..	225
3.4.1.1.3.2. Teknikler Okulu	226
3.4.1.2. Kız Teknik Öğretim Okulları	227
3.4.1.2.1. Kurslar	229
3.4.1.2.1.1. Gezici Kadın Kursları.....	229
3.4.1.2.1.2. Ev ve Aile Yönetimi Kursları	229
3.4.1.2.1.3. Ana Çocuk Sağlığı Merkezlerindeki Kurslar.....	229

3.4.1.2.2. Örgün Eğitim Kurumları.....	229
3.4.1.2.2.1. Kız Sanat Okulları.....	229
3.4.1.2.2.2. Kız Sanat Orta Okulları	231
3.4.1.2.2.3. Kız Enstitüleri.....	231
3.4.1.2.2.3.1. Kız Enstitüsünde Dersler	232
3.4.1.2.2.3.2. Kız Enstitülerinde Bina ve Tesisat.....	233
3.4.1.2.2.3.3. Kız Enstitülerinde Atölye ve Laboratuvar	234
3.4.1.2.2.3.4. Kız Enstitülerinde Sipariş Atölyeleri	235
3.4.1.2.2.3.5. Kız Enstitülerinde Haftalık Ders Programı	235
3.4.1.2.2.4. Gezici Kadın Kurslarına Öğretmen Yetiştirme Merkezi	236
3.4.1.2.2.5. Kız Sanat Öğretmen Okulu	236
3.4.1.2.2.6. Ticaret ve Turizm Okulları.....	236
3.4.1.2.2.6.1. Orta Derecedeki Ticaret Okulları	236
3.4.1.2.2.6.1.1. Ticaret Liseleri.....	236
3.4.1.2.2.6.1.2. Akşam Ticaret Liseleri.....	237
3.4.1.2.2.6.1.3. Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri	237
3.4.1.2.2.6.1.4. Sekreterlik Meslek Liseleri	238
3.4.1.2.2.6.2. Yüksek Dereceli Okullar.....	238
3.4.1.2.2.6.2.1. İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri.....	238
3.5. Türkiye'de 1923-1975 Yılları Arası Mesleki Teknik Öğretim Örgün Eğitim Kurumlarından Milli Eğitim Bakanlığı Dışında Diğer Bakanlıklara Bağlı Açılan Okullar	239
3.5.1. İç İşleri Bakanlığına Bağlı Okullar.....	239
3.5.1.1. Orta Dereceli Okullar.....	239
3.5.1.1.1. Polis Koleji	239
3.5.1.2. Yüksek Dereceli Okullar	239
3.5.1.2.1. Polis Enstitüsü Yüksek Öğrenim Bölümü.....	239
3.5.2. Maliye Bakanlığına Bağlı Okul	240
3.5.2.1. Maliye Okulu	240
3.5.3. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına Bağlı Okullar	240
3.5.3.1. Orta Dereceli Okullar.....	240
3.5.3.1.1. Köy Ebe Okulları.....	240